



## POGLED NAZAJ

### Kovačeve lipe ni več

Letošnje leto nam bo resnično ostalo z žalostnimi spomini. Poleg tega, da nas je prizadela čudna bolezen, je naša Kovačeva domačija ostala brez zaščitnega znaka - stare mogočne lipe. Več generacij domačinov se spominja mogočne krošnje nad slamnjačo, ki je domačiji dajala prijetno senco, dišeče cvetje za čaj in hrano čebelam. Ocenili smo, da je bila lipa stara najmanj 200 let, posajena še ob prvotni cimprači, ki je bila manjša od sedanje. Pogoste vesti o vetrovih, ki podirajo drevje in rušijo pod seboj, so nas vedno vznemirjale. Bali smo se, da bi mogočno drevo enkrat popustilo moči vetra in poškodovalo krhko cimpračo. Ob letošnjem čiščenju zelenja iz debla se je odlomil velik del lubja. Zazijala je ogromna votlina, polna zmlete lesovine, najverjetneje večletno delo mravelj. Po posvetu s sosedi in strokovnjaki smo se s težkim srcem odločili, da lipo podremo. Podiranje več kot 15 metrske velikanke ni bilo enostavno. Zaenkrat smo pustili le golo deblo, da bodo tudi drugi lahko videli obseg poškodbe. Domačija brez lipe ni več prava. Zato smo posadili novo lipo, ki smo jo dobili v drevesnici Jožeta Škaliča iz Velike Polane. Posadili smo jo za naše zanamce.

Štefan Kovač



## Društvo Mozaik, društvo za socialno vključenost v Murski Soboti: »Manjka mi družbe«

Gospod iz ene od vasi na Goričkem, živi sam, brez sorodnikov, v hišici, ki bi že zdavnaj bila potrebna obnove. Pred leti se je poškodoval in zaradi posledic poškodbe postal nezaposljiv. Na prvi pogled se njegova invalidnost ne opazi.

Sam pravi, da so ljudje vedno bolj zaprti in se mu zdi, da nihče okoli njega več ne pomaga rad. On ne more drugim pomagati in zato tudi drugi zanj težje najdejo čas. Nekateri so mu celo svetovali, da se naj zaposli in zasluži denar, namesto da prosi za pomoč. Zato raje več ne prosi. Bi mu pa pomoč prišla še kako prav, vsaj za večja nujna opravila. »Včasih sem vsa drva sam spravil, razžagal in zložil. Imel sem čas in počasi delal. Zdaj tudi imam podrta debla, tam zadaj. Ne dobim pa nikogar, da bi mi jih vsaj razžagal.« Pove tudi, da mu manjka družba, da je sam, nima nikogar za pogovor.

Vsak človek potrebuje toplino človeškega stika, pogovor, občutek človeške bližine. Če se ozremo okoli sebe, v naši bližini sigurno najdemo posameznike, ki živijo drugače kot ljudje v njihovi širši okolici. Večkrat ostanejo pozabljeni ob hitrem tempu, ki ga narekuje sodobna družba. Če s svojim ravnanjem zmotijo okolico, so deležni neodobravanja in kritik. Večinoma pa bi rabili le bolj oseben pristop, razumevanje potreb, prilagojeno pomoč.

Socialno vključevanje, opolnomočenje in zaposlovanje ranljivih družbenih skupin je poslanstvo Društva Mozaik, društva za socialno vključenost v Murski Soboti.

Da bi lahko ranljivim skupinam pomagali in jim prišli nasproti pri njihovih potrebah, moramo te potrebe najprej videti in jih dobro poznati. V ta namen društvo Mozaik izvaja socialnovarstvena programa Za boljši jutri z demenco in Pomoč na vratih - terensko delo s potencialnimi brezdomnimi osebami in zagovorništvo (v nadaljevanju: Pomoč na vratih).

Pomoč na vratih je brezplačni preventivni program koordinacije in podpore s ciljem, da potencialni brezdomni obdržijo bivališče. Bistvena prednost programa je v tem, da se izvaja v okolju, kjer uporabniki živijo in v trenutku, ko pomoč najbolj potrebujejo. V ta namen zagotavljamo dostopnost med delavniki po telefonu in e-pošti med 9.00 in 21.00 uro. Terenski obiski se izvajajo vsak delavnik po predhodnem dogovoru.

Kontaktne podatki: 070 336 663 (Sonja Šavel) in 070 673 759 (Anja Žižek), pomocnavratih@gmail.com.

Program Za boljši jutri z demenco je za udeležence prav tako brezplačen. Namenjen je osebam z demenco in njihovim svojcem. Nudimo pomoč in podporo osebam z demenco, da čim dlje kvalitetno živijo v domačem okolju. Izvajamo delavnice ohranjanja kognitivnih spretnosti, vzdrževanja telesne kondicije, kreativne, razvedrilne, kulinarčne in glasbene delavnice. Pomoči in podpore so deležni tudi svojci, ki doma skrbijo za starejšo osebo z demenco. Svojcem nudimo individualno svetovanje in skupino za samopomoč, namenjeno boljšemu prepoznavanju in razumevanju bolezni, lažjemu premagovanju vsakodnevnih težav in dvigu kvalitete družinskega življenja.



## Predbožični čas

V pričakovanju adventnega časa, bodo člani Kolesarsko pohodniškega društva Pedal Gomilica postavili adventni venec in pred božičem še jaslice na prostem.

Tudi člani Kolesarskega kluba Varaški šujtri bodo ob koncu prvega oziroma ob začetku drugega tedna v decembru pripravili božične jaslice pod nadstreškom v Turnišču.

V kolikor bodo razmere dopuščale bodo pripravili tudi blagoslovitev jaslic. Datum blagoslova bodo sporočili naknadno. V kolikor bodo razmere dopuščale bodo pred božičem organizirali tudi božično novoletni pohod z baklami iz Turnišča do Gomilic in nazaj.

## Obvestilo občanom v primeru nasilja

V trenutni situaciji smo lahko v hudi stiski in zato vam želimo podati informacije v primeru nasilja:

- pokličite policijo v kolikor ste neposredno ogroženi ali posredujete informacije: 113,
- pokličite krizni center, v kolikor potrebujete takojšnji umik na varno: Krizni center za žrtve nasilja v družini Maribor: 02 250 26 60 ali 051 324 211,
- pokličite v svetovalnico, ko potrebujete pomiritev, informacije in usmeritev:
  - Svetovalnica za ljudi v stiski Murska Sobota: 031 404 683;
  - Društvo za nenasilno komunikacijo: 01 434 48 22, 031 770 120, info@drustvo-dnk.si (dežurni SOS telefon: 080 11 55),

• pokličite pristojen Center za socialno delo Pomurje v kolikor potrebujete informacije, razbremenitev:

- Enota Lendava – 02 578 98 40,
- za umik od nasilja, nastanitev ali pogovor pokličite Varno hišo Pomurja na št. 031 442 200 ali pišite na [vh.pomurja@gmail.com](mailto:vh.pomurja@gmail.com).



Tako kot varujete svoje zdravje, varujte svoje odnose in v prvi vrsti, sebe. Če nas boste pri tem potrebovali, smo tukaj.

## Veliko živali se boji pokanja petard in ostale pirotehniko

V mrzlih zimskih dneh poskrbimo, da imajo živali toplo zavetje. Predvsem pa poskrbimo za dobro počutje živali, ko jih v prazničnem obdobju pogosto strašijo poki petard in druge pirotehniko. Živali ne vedo, da to pokanje pomeni praznovanje ljudi, ne vedo, da bo minilo in kaj se dogaja. Vsak pok jim predstavlja grožnjo, strah in trpljenje.

### Kaj se dogaja v času pokanja z živalmi?

- Živali imajo veliko bolj izostren sluh, psi na primer slišijo vsaj 10-x bolje in 4-x dlje kot ljudje,
- ptice izgubijo orientacijo, divje živali pa brezglavo bežijo pred poki in trošijo energijo,
- živali, ki so privezane ali zaprte, čutijo velik strah in paniko,
- živali (predvsem psi) pobegnejo od doma, pogosto jih povozi avto ali pa se izgubijo za vedno. Če žival pogrešate čimprej obvestite zavetišče in objavite (na radio, družabna omrežja, idr.).

### Kako zaščititi živali?

- Čez dan se ukvarjamo z njimi, psa utrudimo z dolgim sprehodom, da bo lažje spal,
- omogočite jim umik v notranjost (v garažo, na hodnik, med nas) – tudi zaradi mraza,
- prostor naj bo čim bolj zvočno izoliran za zunanji hrup (zaprta okna, prižgemo TV, radio),
- živali delamo družbo, a jih ob poku ne tolažimo (s tem bi potrdili njihov strah), temveč jo pomirimo s svojim umirjenim vedenjem (zamotimo jih z igro, priboljškom),
- le v res skrajni situaciji obiščite veterinarja, ki predpiše ustrezno pomirjevalno sredstvo.

### Živali niso darilo in ne igrača

Pogosto si ljudje podarjajo živali za darilo. To je narobe in tudi kaznivo. Kaj se zgodi z živali, ki jih ljudje neodgovorno sprejmejo v svoj dom? Odgovora sta dva: ali postanejo zavržene ali pa nesrečno životarijo v slabih razmerah, pozabljene in osamljene ter povzročajo slabo voljo skrbnikom. Raje se odločite za dobrotelost in tako pomagajte živalim, ki potrebujejo pomoč (spremljajte našo Facebook/spletno stran).

### Živali so odgovornost

Preden sprejmemo žival v svoj dom, se vprašajmo:

• Kako dolgo bo (predvidoma) žival živela? Kdo bo skrbel za njo, če zbolim, ko grem na dopust?

• Imam primeren prostor ali bo kje privezana ali zaprta?

• Se strinjajo vsi v družini, je kdo alergičen, jo bodo sprejele tudi druge živali?

• Imam dovolj časa, da ne bo osamljena? Imam voljo peljati psa vsak dan na sprehod?

### Ne kupujmo živali, raje posvojimo iz zavetišč ali prek društev

Na stotine psov in tisoče mačk v Sloveniji čaka, da jih nekdo posvoji. Predvsem pa nikoli ne kupujte čistokrvnih psov brez rodovnika! Ti psi so potomci načrtnega parjenja psov znotraj ene pasme, vendar ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev rodovnika (največkrat zaradi staršev, ki imajo zdravstvene težave, ki jih mladiči podedujejo). Pogosto so psi »proizvedeni« na pasjih farmah, kjer tako mladiči kot psi namenjeni za razmnoževanje, živijo v grozljivih razmerah.

Društvo za zaščito živali Pomurja



## DNEVNI CENTER ZA STAREJŠE V TURNIŠČU

Za prijave in dodatne informacije o izvajanju programa dnevnega varstva se lahko obrnete na socialno službo Doma starejših Rakičan, vsak delovni dan med 11. in 13. uro na tel. št. 02 532 16 30 ali preko e-naslova dom.rakican@siol.net.

## POMOČ DRUŽINI NA DOMU V OBČINI TURNIŠČE

Storitev pomoč družini na domu v občini Turnišče izvaja Dom starejših Lendava. Za vse informacije glede storitve se lahko obrnete na koordinatorko za pomoč na domu go. Darjo Varga, na tel. št. 059 253 167, 02 578 12 36 ali na e-naslov darja.varga@dslendava.si.

### SKUPNA OBČINSKA UPRAVA

#### MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT OBČIN

Tel: (02) 541 35 64; Fax: (02) 541 35 70; E-pošta: medobcinski.inspektorat@beltinci.si

## Kurjenje odpadkov je prepovedano

V jeseni, ko nastopijo nižje temperature in začetek kurilne sezone, se poveča število prijav občanek in občanov glede kurjenja odpadkov sovaščanov v naravi in malih kurilnih napravah.

Medobčinski inšpektorat občin Beltinci, Črenšovci, Odranci, Turnišče in Velika Polana zato ponovno obvešča in opozarja, da je **kurjenje odpadkov**, tako na prostem kot v malih kurilnih napravah, v skladu z veljavnimi predpisi o ravnanju z odpadki v Republiki Sloveniji, **prepovedano**.

Pristojnost ukrepanja:

- **Kurjenje odpadkov na prostem**

Policija (113) in Medobčinski inšpektorat (02/541 35 64, medobcinski.inspektorat@beltinci.si)

- **Kurjenje odpadkov v mali kurilni napravi**

Inšpektorat RS za okolje in prostor (02/512 49 15, irosp.oe-ms@gov.si)

Pomembno je zavedanje vsakega posameznika, da kurjenje odpadkov zelo škoduje zdravju. Še posebej so ogroženi dojenčki in otroci, starejši ljudje, ljudje z boleznimi srca in ožilja, ljudje z boleznimi dihal (astma, kronične obstruktivne pljučne bolezni - KOPB in bolniki z drugimi kroničnimi pljučnimi boleznimi), sladkorni bolniki, namreč plini in delci, ki nastajajo pri kurjenju odpadkov, vstopajo v naš organizem z vdihavanjem, preko kože, lahko pa tudi z uživanjem onesnažene hrane in vode. Posledice za zdravje so lahko takojšnje ali zapoznele. Močno so odvisne od vrste onesnaževala, količine vnesene v telo, časa in stopnje izpostavljenosti, načina vnosa ter dovzetnosti posameznika. Vdihavanje visokih koncentracij delcev in drugih onesnaževal povzroča takojšnje draženje dihalnih poti, prizadene pa lahko tudi druge organske sisteme. Telo se v takšnih primerih odzove z vnetjem sluznic, ki ima za posledico solzenje oči in izcedek iz nosu, kašljanje in oteženo dihanje. Težave



bolnikov z obstoječimi akutnimi in kroničnimi boleznimi dihal (npr. astma ali KOPB) se povečajo. Stanje bolni se poslabša tudi pri bolnikih z boleznimi srca in ožilja, poveča se tudi možnost za nastanek srčne kapi.

Delce, ki so lahko dodatno onesnaženi z organskimi in anorganskimi snovmi, lahko tudi zaužijemo. Med kurjenjem se sproščajo v okolje in posedajo na sadje in zelenjavo ter na rastline, ki so krma za živali. Z dežjem se spirajo v tla, na tak način lahko onesnažijo tudi pitno vodo. Tako vstopijo v prehransko verigo. Nekatera onesnaževala so lahko rakotvorna, lahko spreminjajo genetski material ali povzročajo nepravilnosti pri zarodku oziroma plodu, povzročajo lahko hormonske motnje in druge nezaželene zdravstvene učinke, kot npr. različne kožne spremembe (klor akne, hiperpigmentacije, razbarvanje kože, prekomerna poraščenost), lažje okvare jeter itn.

Celoten članek o vplivu kurjenja na zdravje je objavljen na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje ([www.nijz.si](http://www.nijz.si)).

**Medobčinski inšpektorat občanke in občane poziva, da s kurjenjem odpadkov prenehajo oziroma kršitelje nemudoma prijavijo pristojnim organom za ukrepanje ter tako poskrbijo za boljši jutri vseh nas.**

Medobčinski inšpektorat občin  
Beltinci, Črenšovci, Odranci, Turnišče in Velika Polana

## Lekarna v Turnišču

Lekarniška podružnica Turnišče usklajuje delovni čas z delom splošne ambulante Turnišče in vas obvešča o začasnih spremembah delovnega časa, ki velja **OD 25. 11. 2020:**

### ZAČASNI DELOVNI ČAS:

od **PONEDELJKA - PETKA:**

**7.00 – 10.30 in 11.00 – 15.00**

Informacije za Varaški list posredujte na tel.: (02) 572 22 24 ali na e-naslov: info@turnisce.si.

Izdajatelj: Občina Turnišče; Fotografije: Občina Turnišče, Štefan Kovač, Facebook; Naklada 1000 izvodov; Varaški list Občine Turnišče ni naprodaj, prejme ga vsako gospodinjstvo v občini Turnišče brezplačno.